

DESPRE MOTIVAȚIA ACȚIUNILOR CARITABILE *

Cînd doi se ceartă, al treilea cîștigă, este un fel de a trage concluzia acestui articol insolit în tematică și original în modul de abordare.

Discuția se referă la posibilitatea de a stabili motivația acțiunilor caritabile realizate de oameni cu înclinații religioase.

Cercetarea intenționează să pună în evidență motivația care îi dinamizează pe credincioși, adică să răspundă la întrebarea cine va fi în fond beneficiarul acțiunilor caritabile, luate ca scop în sine?

Să fie oare cel în nevoie, cel ce-i sare în ajutor? Cît timp este vorba de oameni, certitudinea este într-un îndoielnic triumf. Dar dincol de oameni triumful este posibil. El aparține ideii, principiului moral. Și această concluzie mi se pare cea mai demnă de luat în considerare. Căci aceasta pare să fie în toate, superioritatea omului și posibilitatea lui salvare din egoismul la care îl condamnă specia. Salvînd principiul moralității „nu din înclinație ci din datorie” omul salvează pe semenul său și se salvează pe sine.

Fără a-și fi pus astfel probleme studiul de psihologie religioasă se constituie ca un argument vrednic de luat în seamă pentru psihologia calității vieții. Ceea ce-i determină pe oameni implacabil, fără voia lor este dincolo de variabilitatea particular umană, omogenitatea monolitică a principiilor existenței morale.

Dacă individul nu se supune totdeauna motivației egoiste de a-și asigura recunoștința societății sau de a-și liniști conștiința el se impune totuși unor principii care transcend existența de rînd pentru că e bine, frumos să...

Concluziile acestea pun în lumină nevoia de înobilare a spiritului printr-un proces de familiarizare a lui cu principiile și valorile a căror temeinicie dincolo de istorie pot să salveze în mod absolut o existență umană aflată în raport cu propria sa soartă și prin aceasta să asaneze calitatea relațiilor sociale oferind condiții de creștere a calității vieții.

ÎNTRU CORECTITUDINE ȘI SACRIFICIUL DE SINE **

Lucrarea dezvoltă un model cauzal al satisfacției muncii, care duce la performanțe superioare ce depind de perceperea modului în care se distribuie dreptatea într-o organizație.

Organ Dennis face o argumentație interesantă, menită să înnoiască cunoașterea cu privire la comportamentul în organizație.

* C. Daneel Betson ș.a., *Religious Prosocial Motivation: Is It Altruistic or Egoistic?* în *Journal of Personality and Social Psychology*, 1989, nr. 5, vol. 57, p. 873—884.

** Dennis W. Organ, *Organizational Citizenship Behavior The Good Soldier Syndrome*, Lexington Books/D. C. Heath, 1988.

„Un bun cetățean” în sensul de membru al unei organizații, eficient uman, este acela capabil de a oferi asistența voluntară și dezinteresată celorlalți membri ai organizației în activitatea lor.

Comportamentul în organizație este o contribuție discreționară a performanței individuale care mărește calitatea funcționării organizației. Avind caracter informal acest tip de comportament presupune dezvoltarea unor relații de întrajutorare care nu țin de normele organizației. El are caracter difuz și deși a fost mereu menționat în lucrările de specialitate nu a fost pus în legătură cu teoria organizării sau managementul. Importanța lui deosebită constă în aceea că susține satisfacția muncii în organizație.

Organ Dennis dezvoltă ideea că acest tip de comportament informal variază pozitiv cu măsura în care o persoană crede în corectitudinea relațiilor sale cu organizația.

Chiar dacă și alte componente ale satisfacției muncii pot fi corelate cu tipul de comportament denumit „de bun cetățean”, contribuțiile benevoale ale performanței individuale sînt posibile numai în cadrul unei culturi a corectitudinii percepute.

Nevoia de dreptate în organizație, în special dreptatea distributivă (dreptatea față de fiecare membru al organizației) este substratul acestui comportament. Corectitudinea în muncă este o condiție necesară pentru definirea comportamentului informal în organizație. Incorectitudinea are efecte de diminuare a calității comportamentului informal conform teoriei echității sociale.

Autorul explică cum poate să continue să se manifeste comportamentul de bun cetățean în condițiile percepției inechității prin mijloacele reducățiilor selective. El numește acest mod de manifestare sindromul sacrificiului de sine (martir syndrome).

Inseamnă că există indivizi care în fața inechităților continuă să se manifeste corect fără rezerve, îndurînd situația.

Explicația are caracter individual ținînd de natura personalităților respective.

Cartea lui Organ Dennis ne sugerează polarizarea psihologică care poate susține un comportament și consecințele acestuia pentru calitatea percepută a vieții. Nu mai trebuie să subliniem deosebirea dintre sentimentul binefăcător al corectitudinii, fundat pe dreptatea socială și sentimentul că ești sacrificat. Interesul dezbaterii ar trebui să poarte dincolo de această dezbinare asupra posibilității de a stabili a cui calitate a vieții ar fi superioară în acest ultim caz, a celor care îndură nedreptatea și se comportă corect, sau a celor care sînt nedrepți și chiar prin aceasta deopotrivă supuși nedreptății!